

ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

Servant Leadership of School Administrators Affected to Child –Centered Learning Management in School under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1

ชฎาพร ชูเมือง¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง² ดร.วันฉัตร ทิพย์มาศ³

Chadaporn chumuang¹ Asst. Prot. Dr. Nopparat Chairueang² Dr. Wanchat Thippamas³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าที่ 0.96 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการโน้มน้าวใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการรับฟัง และด้านการดูแลเอาใจใส่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. ด้านครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติ และครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการคิดและการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 สามารถร่วมกันพยากรณ์กระบวนการจัดการเรียน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการ กระบวนการจัดการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Master of Education Program in Educational Administration Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

²Course teacher in Master of Education Program and Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Program Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

³ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณอาชีวศึกษา

³ Director of Technology Thaksin Vocational College

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ชฎาพร ชูเมือง, nung-ning_2702@hotmail.com

รับเมื่อ 11 เมษายน 2564 แก้ไข 11 มิถุนายน 2564 ตอรับ 13 มิถุนายน 2564

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ 4 ด้าน คือ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการรับฟัง ด้านการสัมพันธ์ชุมชน และด้านการดูแลรักษา สร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบดังนี้

$$Y' = 2.210 + .201 (X_1) + .251 (X_3) + .088 (X_5) + -.054 (X_4) \text{ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนน}$$

มาตรฐาน

$Z' = .312(X_1) + .342(X_3) + .120(X_5) + -.098(X_4)$ ซึ่งสามารถพยากรณ์พยากรณ์การกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันได้ร้อยละ 39.50 ($R^2 = .395$)

ABSTRACT

The present study aimed to study servant leadership of the school administrators affected to child – centered learning management in schools. The sample of the study was 285 teachers in schools under Nakhon Si Thammarat primary Educational service area office 1. The research instrument was the ratio scale of questionnaire which the reliability was 0.96 using Cronbach's alpha coefficient. The data were analyzed by using the SPSS program and the statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple linear regression.

The results of the study revealed that

1. The overall of servant leadership of the school administrators rated in more level, when considered of each aspect founded that the highest mean was persuasion aspect and then being open–minded aspect. The least mean was caring aspect.

2. The result of learning through thinking system and practice of teachers rated in more level, when considered of each aspect showed that all items of learning through thinking system and practice of teachers were rated in more level. The highest mean was teaching students by acquiring knowledge from any learning resources by themselves suitably and then teaching students through thinking system and practice. The least mean was designing the lesson plans of thinking system and practice.

3. The result of servant leadership of the school administrators affected to child – centered learning management in schools under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 1 yielded that servant leadership of the school administrators variable could be predicted 4 aspects of child – centered learning management; persuasion, being open–minded and caring aspect. The predictive equation of the score was

$$Y' = 2.210 + .201 (X_1) + .251 (X_3) + .088 (X_5) + -.054 (X_4). \text{ The predictive equation of the standard}$$

score was

$$Z' Y = .312(X_1) + .342(X_3) + .120(X_5) + -.098(X_4) \text{ which could be predicted together of the child –}$$

centered learning management. The result was 39.50 ($R^2 = .395$).

Keywords: Servant Leadership, Learning and Teaching Management Process, Child – Centered

กฤษฎี

การศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบันนั้นมีการปฏิรูปมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้นให้ก้าวทัน
เท่าทันโลก ครูผู้สอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับยุคสมัย เพราะครูและผู้บริหาร
สถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา ผู้บริหารยุคการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นควรให้ความใส่ใจ
และใส่ใจบริการต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็น ครูผู้สอน ผู้เรียน และร่วมไปถึงชุมชน (พิมพ์พัญญู ทองกิ่ง,
2563, หน้า 50) กล่าวว่าการศึกษาศตวรรษที่ 21 นั้นมีจุดเน้นเพื่อการสร้างคนให้มีปัญญาเพราะปัญญาของคนในชาติ
มีความสำคัญยิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ สร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถถ่ายโอน
ความรู้ นำความรู้ไปใช้ได้ทั้งจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน เน้นการผสมผสานสาระ
การเรียนรู้หรือเน้นบูรณาการค้นคว้าจากแหล่งความรู้หลากหลาย ทั้งแหล่งความรู้ที่มีชีวิตและแหล่งความรู้ที่ไม่มีชีวิต
สามารถพัฒนาปัญญาหลากหลายด้านตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง อีกประการสำคัญสำหรับการ
จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจากครูเป็น “โค้ช” หรือ
“ผู้อำนวยการความสะอาดในการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้าง
ความรู้ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนควรพึงปฏิบัติเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน อีกประการ คือ การจัด
บรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศการเรียนการสอน
มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศเชิงบวกจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขจิตดี
มีความตั้งใจ ใช้เวลาในการเรียนเต็มที่ในทางกลับกันบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียน
ไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียน และอาจมีอคติที่ไม่ดีต่อผู้สอน

การบริหารงานที่ดีของผู้บริหารนั้นควรมีสภาวะความเป็นผู้นำแบบใฝ่บริการ เน้นจุดยืนด้านเน้นการรับใช้และการ
นำไปพร้อม ๆ กันเน้นความเชื่อและไว้วางใจ ความเป็นธรรม และความยุติธรรมในฐานะที่เป็นสื่อกลางรักษาคำพูด
ซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น ดูแลแต่ไม่ควบคุมผู้อื่น กระจายข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ตามไม่ว่าข่าวสารนั้นจะดีหรือเลว
จะตัดสินใจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่า ผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้มีความอดทนต่อ
สภาพการณ์กดดัน มีลักษณะไว้วางใจ สามารถแก้ไขปัญหาได้ สามารถจูงใจบุคลากร เป็นนักฝัน มีความมุ่งมั่นเน้นการรับ
ใช้อย่างเข้มแข็ง (Greenleaf, 2003, p. 17) กล่าวว่าการภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ การแสดงออกของผู้นำที่มีความรู้สึกโดย
ธรรมชาติที่มีความต้องการ ให้บริการและมุ่งให้บริการเป็นอันดับแรก ให้บริการทั้ง ความรู้และความช่วยเหลือจนมั่นใจว่า
ความต้องการสูงสุด ของผู้ตามนั้นได้รับการตอบสนอง

ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำใฝ่บริการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคที่ต้องเผชิญกับ
สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เน้นการพัฒนาของ บุคลากรและเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญา กรอบแนวคิด
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการเรียนการสอนแต่ละวิธีจะส่งผลต่อการเรียนรู้แตกต่างกันไปที่ส่งผลให้ผู้เรียน
เกิดการกระบวนการคิด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลง
ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครศรีธรรมราช เขต 1

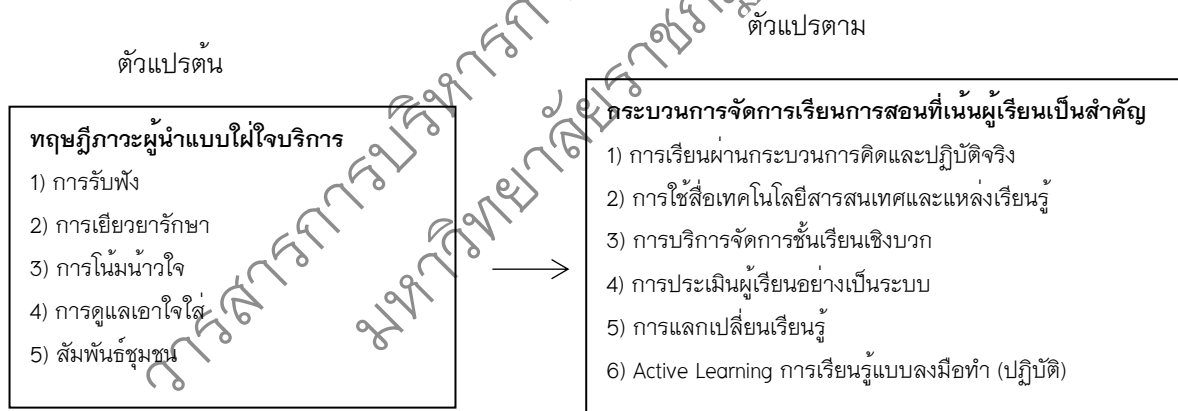
คำถามการวิจัย

1. ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเป็นอย่างไร
2. ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ของครูผู้สอนเป็นอย่างไร
3. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งหมด 1,107 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษานี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งหมด 285 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยวิธีการ

สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามขนาดของโรงเรียนและสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยโปรแกรมสุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในการอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลยื่นต่อผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อขออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยจัดทำารเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบออนไลน์

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแจกแจงความถี่ การหาร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงบันดาลใจของครูใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .345) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านการสัมพันธ์ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = .436) รองลงมาคือ ด้านการรับฟัง, ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .497) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการโน้มน้าวใจ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = .436)

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = .319) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในภาพรวม

อยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.96$, S.D. = .125) รองลงมาคือ ด้านการใช้ Active Learning การเรียนรู้แบบลงมือทำ (ปฏิบัติ) ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = .541) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านครูผู้สอนใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = .561)

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัวแปร คือ ด้านการรับฟัง (X_1) ด้านการโน้มน้าวใจ (X_3) ด้านการดูแลเอาใจใส่ (X_4) และด้านการสัมพันธ์ชุมชน (X_5) โดยสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบดังนี้ $Y' = 2.210 + .201(X_1) + .251(X_3) + .088(X_5) + -.054(X_4)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ $Z' = .312(X_1) + .342(X_3) + .120(X_5) + -.098(X_4)$ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .635$) ซึ่งสามารถพยากรณ์กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ร้อยละ 39.50 ($R^2 = .395$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการรับฟัง ด้านการสัมพันธ์ชุมชน ด้านการดูแลเอาใจใส่ และด้านการเยียวยารักษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักจากจุดยืนด้านการโน้มน้าวใจเน้นการรับใช้และการนำไปพร้อม ๆ กันเน้นความเชื่อและไว้วางใจ ความเป็นธรรมและความยุติธรรมในฐานะที่เป็น ลีอกกลางรักษาคำพูด ซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น ดูแลแต่ไม่ควบคุมผู้อื่น กระจายข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ตามไม่ว่าชาวสารนั้นจะดีหรือเลว จะตัดสินใจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่า ผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้มีความอดทนต่อสภาพการณ์กดดัน มีลักษณะไว้วางใจ สามารถแก้ไขปัญหาคิด สามารถจูงใจบุคลากร เป็นนักฝัน มีความมุ่งมั่นเน้นการรับใช้อย่างเข้มแข็งเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ (Spears, 1995) กล่าวว่า ผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่ใจบริการ มี คุณลักษณะสำคัญ 10 ประการ ได้แก่ 1) การรับฟัง โดยต้องเป็นผู้ฟังที่ดีพร้อมจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2) ความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น (กล่าวคือต้องยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของแต่ละ บุคคล 3) การให้กำลังใจผู้อื่น 4) ความตระหนัก ทั้งความตระหนักในเรื่องทั่วไป และความตระหนักในตนเอง 5) การโน้มน้าวใจผู้อื่น (Persuasion) 6) การสรุปแนวความคิด 7) การคาดการณ์ 8) การดูแลช่วยเหลือ 9) การมุ่งความก้าวหน้าของบุคลากร และ 10) การสร้างชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระเวก สุขสุคนธ์, ผศ.ดร.ภารดี อนันต์นาวิ (2557, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมพบว่า 1. รูปแบบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างจากผู้เชี่ยวชาญ มี 3 ส่วน ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ตนเอง ประกอบด้วย 1) ด้านการฟัง 2) ด้านการ ตระหนักรู้ 3) ด้านการสร้างมโนทัศน์ 4) ด้านการมองการณ์ไกล ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ ประกอบด้วย 5) ด้านการเห็นอกเห็นใจ 6) ด้านการเยียวยารักษา 7) ด้านการโน้มน้าวใจ 8) ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนที่ 3 หน้าที่ / ทรัพยากรประกอบด้วย 9) ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน และ 10) ด้าน การสร้างกลุ่มชน 2. รูปแบบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบโดยผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 ส่วน ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ตนเองประกอบด้วย 1) ด้าน การฟัง 2) ด้านการตระหนักรู้ 3) ด้านการสร้างมโนทัศน์ 4) ด้านการมองการณ์ไกล ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ประกอบด้วย 5) ด้านการเห็นอกเห็นใจ 6) ด้านการเยียวยา

รักษา 7) ด้านการโน้มน้าวใจ 8) ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนที่ 3 หน้าที่ / ทรัพยากรประกอบด้วย 9) ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน และ 10) ด้านการสร้างกลุ่มชน

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้สร้างความรู้ ด้วยตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนนั้นจัดให้ มีการสร้างความคิดรวบยอด จัดตามความสนใจของผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ (ทิตนา แหมมณี, 2545, หน้า 121) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางหมายถึงการจัด สภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วม อย่างตื่นตัว (Active participation) ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมในกิจกรรมหรือ กระบวนการเรียนรู้โดยมีบทบาทดังกล่าวมากกว่าผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของพลอยภัทรชา พยัคฆ์รังสี, อรรครา ธรรมาทิกุล และธีรพงษ์ สมเขาใหญ่ (2560, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจูงใจ 2) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย

3. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำด้านการโน้มน้าวใจมีค่าสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการนั้น ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการเน้นการโน้มน้าวใจใช้และการนำไปพร้อม ๆ กันเน้นการรับฟังในฐานะที่เป็น สื่อกลางรักษาคำพูด จะตัดสินใจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่า ผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้มีความอดทนต่อสภาพการณ์กดดัน มีลักษณะรวมไปถึงการฟังพากันและกัน โดยผู้นำจะต้องได้รับความไว้วางใจในกลุ่มชุมชน ไว้วางใจสามารถแก้ไขปัญหาได้ สามารถจูงใจบุคลากร เป็นนักสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มีความมุ่งมั่นในการรับใช้อย่างเข้มแข็งและจิตวิญญาณเชิงคุณธรรมเป็นสำคัญ สอดคล้องแนวคิดของ กรีนลีฟ (Greenleaf, 1997, p. 4) กล่าวว่า “รูปแบบของภาวะผู้นำควรเน้นที่การให้บริการผู้อื่น ส่งเสริมความสำคัญของชีวิตกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ” คุณลักษณะของผู้นำใฝ่บริการ กรีนลีฟ (Greenleaf, 2002. pp. 21 – 61) กล่าวถึง คุณลักษณะที่สำคัญ 10 ด้านของภาวะ ผู้นำใฝ่บริการ ได้แก่การฟัง การเห็นอกเห็นใจ การเอื้อยวรักษ์ การตระหนักรู้การโน้มน้าวใจ การสร้างมนต์เสน่ห์ การมองการณ์ไกล ความรับผิดชอบร่วมกัน การอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล และการสร้างกลุ่มชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย วันที่ตา โพธิสาร, สมคิด สร้อยน้ำ และเรวณี ชัยเขาวรัตน์ (2563, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำทางบุคลิกภาพ ได้แก่ 1.1) ทุ่มเทและมุ่งมั่น 1.2) การเอาใจใส่ 1.3) คุณธรรมจริยธรรม 1.4) ซื่อสัตย์ยุติธรรม 1.5) ระเบียบวินัย 1.6) ทักษะการสื่อสาร 1.7) ความคิดสร้างสรรค์ 1.8) บุคลิกภาพที่ดี 1.9) ความคิดบวก และ 2) ภาวะผู้นำทางการบริหาร ได้แก่ 2.1) ความรู้ ความสามารถทาง วิชาชีพ 2.2) พัฒนาการเอง

2.3) รอบรู้ทันสมัย 2.4) วิสัยทัศน์ 2.5) มาตรฐานการบริหารงานสูง 2.6) ทำงานเป็นระบบ 2.7) บริหารจัดการเวลา
2.8) ประสานความร่วมมือ 2.9) การสอนงาน 2.10) การคิดเชิงกลยุทธ์ 2.11) การตัดสินใจ 2.12) สร้างแรงบันดาลใจ
สำหรับเงื่อนไข กระบวนการเกิดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ภูมิหลังทางสังคม
ประสบการณ์ และคุณวุฒิการศึกษาทางวิชาชีพ การดำรงอยู่ ได้แก่ นโยบายสถานศึกษาความมั่นคง และความรับผิดชอบต่อ
และผลที่ตามมา ได้แก่ คุณภาพของสถานศึกษา และคุณภาพ ของครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก และด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านการสัมพันธ์ชุมชน ทางเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช
เขต 1 ควรดำเนินการจัดทำโครงการอบรมส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีมิติสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อสร้างความไว้วางใจ
สร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาควรพยายามทำให้บุคลากรเชื่อใจผู้บริหาร
ต้องการเห็นสถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน จึงได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ เข้ามามีส่วนร่วม
อย่างเต็มที่

1.2 จากการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีกระบวนการ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน โดยด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความสะดวกในการจัดการเรียน
แก่ครูผู้สอน อำนวยความสะดวกในด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อให้ครูได้จัดการเรียนรู้จัดการเรียน
การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และผู้บริหารควรสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
แก่ของผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดที่หลากหลาย สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ผู้เรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น
ต่อไป

1.3 จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 คือ
ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการรับฟัง ด้านการสัมพันธ์ชุมชน และด้านการดูแลเอาใจใส่ ซึ่งทางเขตพื้นที่การศึกษาควร
กำหนดในแผนกลยุทธ์และนโยบายแนวทางของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา
ให้สอดคล้องกัน โดยทางเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้
ผู้บริหารโรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาต่อองค์กร ตลอดจนเกิดการพัฒนามุคปลการในองค์กรเพื่อส่งผลต่อ
กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ เชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ จัดกลุ่มสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริง
และใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหาร สถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้

2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะในด้านการโน้มน้าวใจของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดโรงเรียนในเอกชนหรือโรงเรียนในสังกัดอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์. มหาวิทยาลัย.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- พลอยภัทรชา พยัคฆ์รังสี อรรถตรา ธรรมมาธิกุล และธีรพงษ์ สมเขาใหญ่. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*.
- พิชิต ฤทธิจรรณ. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พัญญ ทองกิ่ง (2563). *บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วันทิตา โปธิสาร, สมคิด สร้อยน้ำ และเรวณี ชัยเขารัตน. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*.
- วิระเวก สุขสุคนธ์, และ ภารดี อนันต์นาว (2557). การสร้างรูปแบบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- Greenleaf, R. K. (1976). *The institution as servant*. IN: Publication of the Greenleaf Center.
- _____. (1997). *The Servant Leadership*. Illinois: The Robert L. Greenleaf Center.
- _____. (2002). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New York: Paulist Press.
- Hanson, E. Mark. (1996). *Educational Administration and Organizational Behavior*. A Simon & Schuster Company.
- Hinkle, D.E. (1998). *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston: Houghton Mifflin.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Education and Psychological Measurement*. 30(3), 607–610.
- Spears, L. (1995). *Reflections on leadership: How Robert K. Greenleaf's theory of servant Leadership in influenced today's top management thinker*. New York: John Wiley & Sons.